

Sopimus yhteisestä toimielimestä julkisten työvoimapalveluiden järjestämiseksi

1. Sopimuksen osapuolet

Sodankylän kunta (vastuukunta)
Osoite: Jäämerentie 1, 99601 Sodankylä
Y-tunnus: 0193169-1

Inarin kunta
Osoite: Piiskuntie 2, 99800 Ivalo
Y-tunnus: 0190758-7

Kemijärven kaupunki
Osoite: Hallituskatu 4, 98100 Kemijärvi
Y-tunnus: 0191717-9

Pelkosenniemen kunta
Osoite: Sodankyläntie 1, 98500 Pelkosenniemi
Y-tunnus: 0191866-5

Posion kunta
Osoite: Kirkkotie 1, 97900 Posio
Y-tunnus: 0191908-6

Sallan kunta
Osoite: Postipolku 3, 98900 Salla
Y-tunnus: 0192936-4

Savukosken kunta
Osoite: Kauppakuja 2 A 1, 98800 Savukoski
Y-tunnus: 0210704-7

Utsjoen kunta
Osoite: Luossa 1a, 99980 Utsjoki
Y-tunnus: 9129466-4

2. Sopimuksen tausta ja tarkoitus

Tämän yhteistoimintasopimuksen tarkoituksena on sopia laissa työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023) tarkoitettujen *julkisten työvoimapalveluiden järjestämisestä* lain 12 § ja 13 § tarkoittamilla tavoilla.

Julkisilla työvoimapalveluilla turvataan osaavan työvoiman saatavuutta ja työtä hakevien mahdollisuuksia saada työtä sekä edistetään uuden yritystoiminnan syntymistä, yritysten toimintaedellytyksiä ja työelämän laatua.

Laissa tarkoitettuina julkisina työvoimapalveluina järjestetään:

1) työnvälityspalveluja;

- 2) tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja;
- 3) valmennusta;
- 4) työvoimakoulutusta;
- 5) muutosturvakoulutusta.

Julkisiin työvoimapalveluihin kuuluvat myös henkilöasiakkaan palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit, em. lain mukaiset kokeilut, työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu sekä työnantajalle ja henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset.

Julkisten työvoimapalveluiden järjestäminen perustuu elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden tarpeisiin ja muutosten ennakointiin sekä asiakkaiden palvelutarpeeseen. Palvelut on suunniteltava ja toteuttava sisällöltään, laadultaan ja laajuudeltaan sellaisina kuin asiakkaiden palvelutarve edellyttää.

Julkisia työvoimapalveluja tarjotaan asiakkaiden omatoimisesti käytettävänä palveluina ja henkilökohtaisena palveluna. Asiakkaan asiointitapa sekä yhteydenpito työvoimaviranomaisen ja asiakkaan välillä määräytyvät työvoimapalveluiden järjestämisestä säädetyn lain ja arvioidun palvelutarpeen perusteella.

Vastuu työnhakijoille ja yrityksille sekä muille työnantajille tarjottavista julkista työvoimapalveluista siirtyy valtiolta kuntien vastuulle 1.1.2025. Järjestämisvastuu käsittää Kuntalain (410/2015) 8 § mukaista järjestämistä.

Työvoimapalveluiden järjestäminen ja työvoimapalveluihin liittyvät lakisääteiset tehtävät muodostavat kunnille uuden valtiosuustehtävän. Työllisyysalueen muodostavien kuntien tulee sopia työvoimapalveluiden ja niihin liittyvien tehtävien järjestämisestä kuntalain tarkoittamassa lakisääteisessä yhteistoiminnassa.

Sopijakunnat muodostavat yhteisen työllisyysalueen. Työllisyysalueesta käytetään virallista nimitystä *Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalue*. Muissa asiayhteyksissä myös lyhenteen ja viestinnälliset nimet ovat mahdollisia. Kunnat perustavat tätä tehtävää varten yhteisen toimielimen. Sodankylän kunta toimii työllisyysalueen vastuukuntana. Vastuukuntana Sodankylä vastaa yhteistoiminnan hallinnosta, palveluiden järjestämistä, tuottamisesta ja organisoinnista. Muut sopijakunnat siirtävät järjestämisvastuunsa yhteiselle toimielimelle.

3. Yhteinen toimielin, kokoonpano ja päätäntävalta

Kuntien yhteisenä toimielimenä työllisyyspalveluiden järjestämiseksi toimii Sodankylän kunnan hallinnon yhteydessä toimiva kunnanhallituksen alainen *Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysaluejaosto*. Toimielin vastaa laissa työvoimapalveluiden järjestämisestä määriteltävistä työvoimaviranomaisen tehtävistä.

Päätäntävaltaa jaostossa käyttää sopijakuntien nimeämät yhteensä 11 jäsentä. Sodankylän ja Inarin kunnat sekä Kemijärven kaupunki nimeäisivät toimielimeen kukin 2 jäsentä ja Utsjoki, Savukoski, Salla, Pelkosenniemi ja Posio kukin yhden jäsenen. Kullakin jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Toimielimen kokoonpanoa muodostettaessa huomioidaan tasa-arvolain (609/1986) säännösten noudattaminen. Tavoitteena on, että kukin kunta ehdottaa sekä naista että miestä.

Toimielimen toimikausi on valtuustokausi.

Toimielimen puheenjohtajana toimii vastuukunnan edustaja, jonka valitsee Sodankylän kunnanvaltuusto. Varapuheenjohtajan nimeää vuorollaan kahden vuoden välein muut sopijakunnat kiertävässä aakkosjärjestyksessä.

4. Hallinnon järjestäminen

Tässä sopimuksessa mainittujen tehtävien hoitamisesta vastuukuntana vastaa Sodankylän kunta. Yhteisen toimielimen toimintaan sovelletaan vastuukunnan kunnanvaltuuston hyväksymiä hallintosääntömääräyksiä. Tarkemmin toimivallasta määrätään Sodankylä hallintosääntöä tarkentavassa toimivallan delegointiluettelossa. Mikäli hallintosääntöä tai delegointiluetteloa muutetaan tämän sopimuksen tehtäviin liittyviltä osin, kuulee vastuukunta ennen muutosta muita sopijakuntia.

Työllisyysaluejaostoon kuuluvat palvelut muodostavat Sodankylän kunnan hallintoorganisaatiossa oman vastuualueen, joka on samalla myös tulosityksikkö. Tätä vastuualuetta johtaa työllisyysalueen päällikkö. Hän toimii jaoston esittelijänä.

5. Yhteisen toimielimen tehtävät

Työvoimapalveluiden järjestämisestä ja muista työvoimapalveluihin liittyvistä lakisääteisistä tehtävistä säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa (380/2023).

Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysaluejaosto toimii työvoimaviranomaisena ja sen tehtävänä on vastata siitä, että tämän lain mukaisia työvoimapalveluiden järjestämiseen liittyviä veloituksia noudatetaan. Mikäli työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa määritetyt työvoimapalveluiden järjestämiseen liittyvät tehtävät lainsäädännössä muuttuvat, vastaa jaosto säädetyistä tehtävistä uusien säännösten mukaisesti.

Työllisyysaluejaoston tehtävät:

- 1) Hyväksyy vuosittain suunnitelman yhteisen työllisyysalueen työllisyyspalveluiden järjestämisestä.
- 2) Valmistelee ja hyväksyy yhteisen työllisyysalueen talousarvion ja tilinpäätöksen esitettäväksi vastuukunnan talousarvion laadinta- ja hyväksymisprosessien mukaisesti.
- 3) Päättää laissa työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023) 13 § 2 momentissa tarkoitetusta viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä sopijakunnissa Kuntalain 54 § mukaisesti.
- 4) Hyväksyy muut merkittävät yhteistoimintasopimukset ja kehittää yhteistyötä palveluiden järjestämisessä, tuottamisessa ja organisoinnissa muiden kuntien, viranomaisten, koulutuksenjärjestäjien sekä yhteisöjen kanssa.
- 5) Ohjaa ja kehittää toimintaa järjestämissuunnitelman tavoitteiden mukaisesti,

- 6) Valvoo, että toimintaa johdetaan tarkoituksenmukaisesti, tehokkaasti ja taloudellisesti,
- 7) Voi antaa toimivaltaansa kuuluvista asioista lausuntoja
- 8) Seuraa vuosittain sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan toteutumisen
- 9) Ratkaisee muut hallintosäännössä sille määrätyt asiat

Lisäksi jaosto seuraa ja arvioin toimintaa ja sen vaikuttavuutta yhteistyössä ohjausryhmän (kohta 6) kanssa erikseen sovittavalla tavalla.

6. Ohjausryhmä

Sopijakunnat perustavat yhteisen ohjausryhmän. Kukin kunta nimeää ohjausryhmään vähintään yhden ja enintään kaksi sellaista viran- tai toimenhaltijaa, joiden tehtäviin työllisyyden ja elinvoiman edistäminen liittyy. Ohjausryhmän tehtävänä on myötävaikuttaa edellä kohdassa 5 määriteltyihin jaoston tehtäviin oman kuntansa ja yhteisen työllisyysalueen osalta, tiedottaa ja koordinoida kyseisiä tehtäviä ja tukea vastuukuntaa tehtävien valmisteluun, esittelyyn ja toimeenpanoon liittyen sekä kehittää sopijakuntien välistä yhteistyötä. Ohjausryhmä päättää itselleen työohjelman. Vastuukunnan edustaja toimii ohjausryhmän kokoonkutsujana ja puheenjohtajana.

7. Otto-oikeus ja valmiuslain mukaiset poikkeusolot

Otto-oikeuden ja valmiuslain osalta noudatetaan vastuukunnan hallintosääntöä.

8. Talouden järjestäminen ja kustannusjako

Sopimuksen mukaisten tehtävien taloudenhoito on vastuukunnan vastuulla. Yhteisen toimielimen talous on osa vastuukunnan talousarviota ja taloussuunnittelua ja talousarvion valmistelussa noudatetaan vastuukunnan talousarvioprosessia.

Sopijakunnat turvaavat työllisyyspalveluiden lakisääteisten tehtävien riittävän rahoittamisen yhdenvertaisella tavalla kuntalain 8 §:n 3 momentin mukaisesti. Vuosittain laadittavassa työllisyyspalveluiden järjestämissuunnitelmissa arvioidaan riittävän rahoituksen tarve. Rahoitustarpeeseen vaikuttavat lakisääteisten tehtävien ja veloitteiden hoitaminen sekä työnantajien ja työmarkkinoiden ennakoitavat tarpeet. Rahoituksen mitoituksessa ja talousarvion laadinnassa otetaan huomioon myös vastuu- ja muiden kuntien taloudellinen tilanne sekä työllisyysalueen yhteinen tavoitteenasettelu järjestämissuunnitelman mukaisesti.

Työllisyysalueen työllisyyspalveluiden talous järjestetään seuraavalla tavalla 1.1.2025 alkaen:

1. Vastuukunta perustaa erillisen kustannuspaikan, joka vastaa yhteisesti tuotetuista työllisyyspalveluista. Kaikki palveluiden välittömät ja välilliset järjestämisestä, tuottamisesta ja organisoinnista aiheutuvat esimerkiksi henkilöstökustannukset, maksetut avustukset, palveluhankinnat sekä hallintokulut kohdennetaan tälle kustannuspaikalle.

2. Sopijakuntien tuottaessa palveluita tai tarjotessaan toimitiloja tai muita tämän sopimuksen piirissä olevien palveluita ja tuottamiseen liittyviä palveluita tai viranomaistehtäviä, laskutetaan nämä sopimukseen perustuen vastuukunnalta ja kohdistetaan yhteisen kustannuspaikan kustannuksiksi.
3. Työllisyysalueen työllisyyspalveluiden nettokustannukset jaetaan seuraavasti:

Kustannuksista 50% kohdennetaan sopijakuntien 18-64 -vuotiaiden suhteellisten osuuksien perusteella ja 50% sopijakuntien työttömien (laaja käsite) suhteellisten osuuksien perusteella. Suhteelliset osuuden määräytyvät sopijakuntien 18-64 vuotiaiden ja työttömien yhteismäärän perusteella. Laskennassa käytettävät tilastot perustuvat valtionvarainministeriön vahvistamiin kuntien peruspalveluiden valtionosuuden laskentatekijöihin.

Yllä mainitusta jakoperusteesta voidaan poiketa niiden kustannusten osalta, jotka on mahdollista laskuttaa kuntakohtaisiin toteutuneisiin kustannuksiin perustuen. Mahdollisesta poikkeamisesta yllä mainituista jakoperusteista tehdään jaostossa päätös ja se käsitellään osana vastuukunnan vuosittaista talousarvioprosessia. Kriteerit, joiden perusteella tällaiseen laskutukseen voidaan ryhtyä ovat seuraavat:

- 1) laskutus on kohdennettavissa asiakkaan asuinkunnan tai pääasiallisen sijaintikunnan perusteella
- 2) laskutusta varten on saatavissa riittävä ja luotettava tieto
- 3) laskutus on toteutettavissa kohtuullisin hallinnollisin kustannuksin
- 4) kustannukset, joita kuntakohtaisesti kohdennetaan ovat asiakaskustannuksiltaan tai osallistumiskustannuksiltaan merkittäviä
- 5) kustannusten kohdentaminen kuntakohtaisesti ei vaaranna palveluiden järjestämistä tai yhdenvertaisuutta.

4. Talousarvio laaditaan talousarviovuotta edeltävänä vuotena vastuukunnan talousarvioprosessin ja periaatteiden mukaisesti. Talousarvio lähetetään sopijakunnille lausunnoille ennen talousarvion hyväksymistä viimeistään 30.9. mennessä. Jaosto huomioi lausunnot valmistellessaan ja hyväksyessään talousarvion esitettäväksi vastuukunnan talousarviokäsittelyyn
5. Vastuukunta laskuttaa talousarviovuoden aikana kuukausittain kuntien maksuosuuden talousarvion perusteella. Mikäli vuoden aikana työllisyysalueen talousarviomäärärahoja on tarve korottaa, korotetaan kuntien kuukausimaksuosuuksia vastaavasta. Mahdollinen lisätalousarvio valmistellaan vastuukunnan talous- ja päätöksentekoprosessien mukaisesti. Talousarvion oleellisesta muuttamisesta pyydetään lausunto sopijakunnilta 30 päivää ennen valtuuston kokousta, jossa muutoksesta on tarkoitus päättää.
6. Talousarvion toteutumista seurataan kolmannesvuosittain. Talouden seurannasta vastaa jaosto. Talouden toteumatiedot toimitetaan myös ohjausryhmälle ja alueen kunnille.
7. Vuoden lopussa tai viimeistään talousarviovuotta seuraavan vuoden toukokuussa kuntien maksuosuudet tasataan vastaamaan toteutuneita kustannuksia.

9. Investoinnit, toimitilat, kalusteet ja varusteet

Työvoimapalveluiden järjestäminen ei lain perusteella edellyttäne merkittäviä investointeja. Mikäli esimerkiksi valtion liikkeenluovutuksen seurauksena siirtymä- tai alkuvaiheessa tai toiminnan organisoinnin seurauksena muodostuu vähäisessä määrin tase-eriä, ne laskutetaan talousarviovuonna kokonaisuudessaan muilta kunnilta. Tällöin niitä ei laskuteta poistoina toista kertaa.

10. Asiakkailta perittävät maksut

Henkilöasiakkaalle tarjottavat julkiset työvoimapalvelut ovat maksuttomia. Työnantajalle tarjottavat julkiset työvoimapalvelut ovat maksuttomia lukuun ottamatta työvoimapalveluiden järjestämisestä säädetyn lain 62 §:ssä tarkoitettua yhteishankintakoulutusta.

11. Liikkeenluovutuksena siirtyvä henkilöstö ja sopimukset

Yhteistoiminnan käynnistyessä 1.1.2025 lukien siirtyy valtion henkilöstö ja omaisuus sopimuksen vastuukunnan palvelukseen ja vastuulle työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun voimaantulolain (383/2023) mukaisesti.

12. Henkilöstö

Vastuukunta perustaa työllisyysalueen virat ja toteaa toimet.

13. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa noudatetaan vastuukunnan toimintatapaa.

Mikäli työvoimaviranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa siirretään sopimukseen perustuen muille sopijakunnalle lain (380/2023) 13 § 2 momentin mukaisesti, sitoutuvat sopijakunnat noudattamaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta vastuukunnan toimintatapaa.

14. Vakuutukset ja vahingonkorvausvastuu

Tämän sopimuksen mukaisten tehtävien hoitamisesta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen vastuut määräytyvät julkisten työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) sekä vahingonkorvauslain (412/1974) lainsäädännön perusteella. Vastuukunnalle syntyvät vahingonkorvaukset kirjataan työllisyysalueen yhteisiin kustannuksiin.

Mikäli työvoimaviranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa siirretään sopimukseen perustuen muille sopijakunnalle lain (380/2023) 13 § 2 momentin mukaisesti, käsitellään sopijakunnille vahingonkorvauksista koituvat kustannukset vastaavalla tavalla.

Vastuukunta huolehtii siitä, että yhteistoiminta-alueen toimintaan liittyvä vastuu- ja muu vakuutusturva on voimassa yhtäläisesti koko yhteistoiminta-alueella.

15. Asiakastietojen käsittely, asiakirjahallinta ja tietoturva

Työhallinnon asiakastiedot ovat salassa pidettäviä julkisuuslain 24 §:n 1 mom. 25 kohdan mukaan. Asiakastietojen osalta rekisterinpitäjänä toimii vastuukunta. Vastuukunta toimii yhteisrekisterinpitäjänä valtion kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskuksen) kanssa.

Vastuukunta vastaa tämän sopimuksen mukaisen yhteistoiminta-alueen palveluiden tuottamisessa syntyvästä asiakastiedosta.

Vastuukunta vastaa tämän sopimuksen mukaisen yhteistoiminta-alueen palveluiden tuottamisessa ja toiminnasta kertyvien asiakirjojen ja tiedostojen arkistoinnista, salassapidosta, asiakirjapyyntöihin vastaamisesta ja tietojen antamisesta.

Toiminnassa noudatetaan vastuukunnan voimassa olevia tietoturva- ja tietosuojaoheistuksia. Asiakirjahallinnassa noudatetaan vastuukunnan toimintatapaa.

Mikäli työvoimaviranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa siirretään sopimukseen perustuen muille sopijakunnalle lain (380/2023) 13 § 2 momentin mukaisesti, sitoutuvat sopijakunnat noudattamaan asiakastietojen käsittelyn, asiakirjahallinnan ja tietoturvan osalta vastuukunnan toimintatapaa.

16. Vireillä olevan asian siirtyminen

Valtiolla tai sopijakunnassa ennen sopimuksen voimaantuloa vireille tullut tämän sopimuksen tehtäviin liittyvä asia siirtyy vastuukunnalle sopimuksen voimaantulopäivästä lukien.

17. Sopimuksen muuttaminen ja erimielisyyksien ratkaiseminen

Sopimusta voidaan muuttaa sopijakuntien valtuustojen yhtäpitävillä päätöksillä. Jos yhteistoiminta-alue muuttuu, sopimusperusteita tarkastetaan. Muutokset kirjataan ja liitetään sopimukseen.

Sopimuksesta johtuvat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti sopijapuolten välisissä neuvotteluissa. Erimielisyyksiä varten myös kuullaan työ- ja elinkeinoministeriön, alueellisen elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen tai valtion kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA) sekä Kuntaliiton näkemyksiä.

Ellei neuvotteluissa löydetä ratkaisua, erimielisyydet ratkaistaan hallintoriita-asiana Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa.

18. Sopimuksen voimassaoloaika ja irtisanominen

Tämä sopimus astuu voimaan, kun sopimuksen osapuolet ovat sen allekirjoittaneet ja valtioneuvosto on sen hyväksynyt. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Sopimusosapuoli voi irtisanoa sopimuksen päättymään kalenterivuoden viimeisenä päivänä ilmoittamalla irtisanomisesta kirjallisesti toiselle sopimusosapuolelle vähintään kaksitoista (12) kuukautta ennen sopimuksen päättymistä.

Irtisanottaessa sopimus tulee erikseen huomioida ja käynnistää toimet Lain työvoimapalveluista (380/2023) luvun 2 pykälien 12 §, 13 § osalta huomioiden myös valtion päätöksenteko-oikeus 16 § mukaisesti.

Mikäli sopimus puretaan yhteisymmärryksessä sopijakuntien kesken, jaetaan omaisuus, sekä taseyksikön yli- ja alijäämä kyseisen vuoden kustannusjakoa vastaavassa suhteessa. Mikäli joku tai jotkut kunnat purkavat sopimuksen, vastaavat he alijäämästä oman kustannusjakosuhteensa osalta. Ylijäämää tai mahdollista omaisuutta ei tällaisessa tilanteessa palauteta.

19. Valmistelu

Tämän sopimuksen piiriin kuuluvan työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirtoon kuntien yhdessä perustamalle Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysaluejaostolle 1.1.2025 liittyvä valmisteluvastuu on vastuukunnan tehtävä.

Valmistelua tehdään yhdessä sopijakuntien kanssa perustamalla tämän sopimuksen kohdan 6 mukainen ohjausryhmä. Valmisteluun liittyvistä keskeisistä asioista pyydetään myös kuntien lausunto.

Vastuukunta perustaa valmistelua varten tulosityksikön, jonne kirjataan valmistelusta aiheutuvat suorat ja välilliset kustannukset. Valmistelusta tehdään erillinen talousarvio, josta päättää vastuukunta. Talousarviosta pyydetään lausunnot sopijakunnilta. Valmistelun nettokustannukset veloitetaan sopijakunnilta tämän sopimuksen 8 kohdan 3 alakohdan mukaisesti.

ALLEKIRJOITUKSET JA PÄIVÄMÄÄRÄT